

Verslag excursie Stuttebosch 2 augustus 2014 Jannie Sinnema

We begonnen de middagexcursie met 12 deelnemers aan de noordkant van het natuurgebied door een laan uit te lopen. Hierna bereikten we een heideveld en schraal grasland, dat normaal heel vochtig is. De heide stond volop in bloei. Er werden veel dagvlinders hierop gezien: Zwartsprietdikkopjes, 3 verschillende blauwtjes (Heide-, Icarus- en Boomblauwtje), 3 zandoogjes (Bont, Bruin en Oranje), Klein geaderde witjes, Citroenvlinders, Kleine vossen, Atalanta's en Kleine vuurvlinders. Op het zandpad en in het grasland vlogen ook Bruine Vuurvlinders en een Argusvlinder. Siep ontdekte ook een Zilveren Maan en wist deze bijzondere dagvlinder te vangen, Zodoende kon een ieder deze parelmoervlinder bewonderen. In een boomwal met Vuilboom vlogen ook nog enkele Eikenpages. Tenslotte zagen we een Luzernevlinder passeren, maar te ver om vast te stellen of het de Oranje of Gele was. 's Middags hebben we dus 17 soorten dagvlinders waargenomen met als topper de Zilveren Maan. Verderop langs de Lende bij Wolvega komt een populatie van deze zeldzame dagvlinder voor; mogelijk dat deze zich langs de beek uitbreidt.

Ook nachtvlinders werden overdag uit de struiken en op de heide opgejaagd: Bruine daguil (*Euclidia glyphica*); Oranje agaatspanner (*Eulithis testata*); Walstrospanner (*Costaconvexa polygrammata*) en opvallend veel Lievelingen (*Timandra comae*). Lege poppen van de St.Jansvlinder (*Zygaena filipendulae*) zijn ook nog gevonden. Op de heide werden natuurlijk enkele Tijgerspinnen met hun prachtige web ook op de foto gezet.

Bij een picknickbank bij de Bekhofschans hadden we een korte pauze. Mariske Pemmelaar liet ons op haar telefoon het prachtige filmpje zien van een Oostelijke vos in haar tuin op 11 juli 2014. Op de terugweg naar de auto zagen we nog een Boomvalk en verschillende rupsen: een Gehakkelde aurelia, vele jonge Landkaartjes en de Gewone spikkelspanner (*Ectropis crepuscularia*). Reinie Piersma stelde voor met de auto naar een stuw in de Lende te rijden, omdat daar Weidebeekjuffers voorkomen. Een ieder probeerde deze mooie libellen op de foto te zetten, zonder natte voeten te krijgen. Hierna gingen sommigen weer heerlijk eten bij de patattent in het Koepelbos bij Oldeberkoop.

Voortdurend hielden we de buienradar in de gaten want er dreigde een onweersbui over ons heen te komen. Terwijl Luut de Zee naar het voetbal in Heerenveen ging, kwam Gerrit Tuinstra juist naar het Stuttebosch toe. Hessel en Saskia Hoornveld zouden na de BBQ bij hun burens in Jubbega weer terug komen. In de schemering liepen we door de heide en grasland heen. Bij de klokjesgentianen vlogen de Gentiaanvedermotten (*Stenoptilia pneumonanthos*), die op deze zeldzame plant leven. De Icarusblauwtjes zaten in rust op grassen en waren nu goed te fotograferen. Langs de boomwal op het zandpad werden 3 lampen met lakens opgesteld. Hessel en Saskia dachten eerst dat het nachtvlinderen niet door zou gaan, omdat het bij hun thuis flink had geregend, maar kwamen later op de avond toch nog. Luut had zoveel regen in Heerenveen dat hij na de wedstrijd

Hans Kuipers
maakte in Hemelum
op 26 juli 2014 om
22.30 uur een fraaie
foto van een
Walstropijlstaart
(*Hyles galii*)

Glidkruidmot (*Prochoreutis myllerana*)
exc. Stuttebosch 2 augustus 2014
foto: Siep Sinnema (zie pag.14)

Wilgengouduil (*Xanthia togata*)
exc.Fochtelooërveen 27 september
2014 Foto: Judith Bouma (zie pag. 21)

Slakrups (*Apoda limacodes*)
exc. Fochtelooërveen 27 september 2014
Foto: Siep Sinnema (zie pag.20)

Eitjes witvlakvlinder (*Orgyia antiqua*)
exc.Fochtelooërveen 27 september 2014
Foto: Judith Bouma (zie pag. 21)

niet meer gekomen is. We hadden echt geluk met het weer; de onweersbui ging net bij ons langs. Om middernacht was het nog 18 graden. In het donker wisten nog 2 excursiedeelnemers, Paul en zoon Jelke van Eijk, ons te vinden. 's Avonds zijn er bij de lampen van Gerrit, Anneke van der Veen en Siep/Jannie 99 soorten macronachtvlinders en 34 soorten micronachtvlinders waargenomen. Opvallende nachtvlindersoorten waren o.a.: mannetje Kleine Hageheld (*Lasiocampa trifolii*); enkele mannetjes Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*); Walstrospanner (*Costaconvexa polygrammata*) Eppedwergspanner (*Eupithecia selinata*) en de Glidkruidmot (*Prochoreutis myllerana*). *Prochoreutis myllerana* was nog niet bekend uit dit gebied en is gebonden aan glidkruid. (foto: blz. 18)

Gentiaanvedermot (*Stenoptilia pneumonanthos*)
Stuttebosch 2 augustus 2014
Foto: Siep Sinnema

Op 5 juni 2004 was er ook een excursie van de Vlinderwerkgroep Friesland in het Stuttebosch (G.Tuinstra, Flinterwille okt. 2004). De weersomstandigheden waren tijdens de avondexcursie niet optimaal; het was vrij vochtig en koud. De totaalijst van de waargenomen soorten tijdens de excursie omvat de gegevens van de middag en de avond zowel als vlinder als rups of pop. Hieronder staan de aantallen van de verschillende soorten vlinders:

	excursie 2004	excursie 2014
Dagvlinders	4	19
Macronachtvlinders	116	104
Micronachtvlinders	24	40

Samengevat kunnen we stellen dat de excursie aantoont dat het Stuttebosch een bijzonder natuurgebied is: de in heidegebieden sterk achteruit gaande Kleine hageheld komt hier nog voor, evenals de ernstig bedreigde Eppedwergspanner (Ellis e.a. 2013). En wat de dagvlinders betreft: het zou mooi zijn als de Zilveren maan zich hier gaat vestigen.

Literatuur:

Ellis, W.N., Groenendijk, D., Groenendijk, M.M., Huigens, M.E., Jansen, M.G.M., Meulen, J. van der, Nieukerken, E.J. van, Vos, R. de (2013) Nachtvlinders belicht: dynamisch, belangrijk, bedreigd. De Vlinderstichting, Wageningen en Werkgroep Vlinderfaunistiek, Leiden.

G.Tuinstra (2004) Verslag excursie Stuttebos. Flinterwille oktober 2004, uitgave Vlinderwerkgroep Friesland.